
Jubileusz prof. Stefanii Skwarczyńskiej

Biuletyn Polonistyczny 9/25, 123-127

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

V. RÓŻNE

1. JUBILEUSZ PROF. STEFANII SKWARCZYŃSKIEJ

Dnia 20 stycznia 1966 r. w auli Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się uroczystość jubileuszu 40-lecia pracy naukowej, dydaktycznej i społecznej prof. S. Skwarczyńskiej - kierownika Katedry Teorii Literatury U.Ł., powstałej jak wiadomo w r. 1946 jako pierwsza tego typu katedra w kraju.

Uroczystość zorganizował Wydział Filologiczny U.Ł. i Łódzkie Towarzystwo Naukowe, pragnąc uczcić wybitnego uczonego i zasłużonego profesora silnie związanego z Łodzią i jej kulturą oraz wieloletniego redaktora wydawnictw ŁTN: "Prac Polonistycznych" i "Zagadnień Rodzajów Literackich".

Przybyli na uroczystość poza przedstawicielami łódzkiego środowiska naukowego, władz miejskich, organizacji kulturalnych i społecznych Łodzi również przedstawiciele świata nauki z innych ośrodków akademickich oraz innych uczelni i instytutów badawczych.

Na program jubileuszu, otwarty przemówieniem Rektora U.Ł. prof. J. St. Piątowskiego, złożyło się przede wszystkim wręczenie Jubilatce księgi jubileuszowej, jaką jest ostatnia XX Seria "Prac Polonistycznych" poświęcona prof. S. Skwarczyńskiej, oraz poświęconych Jej również "Zeszytów Naukowych U.Ł." Seria I, z. 43. Wręczenie pamiątkowych wydawnictw poprzedził obszerny referat doc. J. Trzynadłowskiego, pierwszego doktora Jubilatki, który omówił główne kierunki dorobku naukowego prof. S. Skwarczyńskiej oraz Jej sylwetkę Nauczyciela i Wychowawcy. Następnie uczcili Jubilatkę przemówieniami: Jerzy Zawieyski, prof.

S.Żółkiewski, prof. K.Wyka, prof. E. Szwankowski. W imieniu Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej, w której prof. S.Skwarczyńska przez wiele lat wykładała, wygłosił przemówienie prorektor Szkoły doc. R.Wajdowicz, w imieniu Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie i środowiska najbliższych przed laty współpracowników Jubilatki przemawiała prof. M.Romankówna. Następnie wygłosiła przemówienie prof. M.Żmigrodzka - profesor UMCS w Lublinie - dawna uczennica Jubilatki, oraz ksiądz doc. Smoleń - dziekan Wydziału Humanistycznego KUL w Lublinie. Z kolei odczytano list gratulacyjny przewodniczącego Komitetu i z-cy Przewodniczącego Rady Państwa prof. S.Kulczyńskiego; złożyli również hołd Jubilatce: prof. Z.Skwarczyński - w imieniu Towarzystwa Literackiego im.A.Mickiewicza, przewodniczący Towarzystwa Przyjaciół Łodzi - poseł E.Ajnenkiel, poeta Marian Piechal - w imieniu ZLP, oraz dr S.Szereda - przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego. Na zakończenie wystąpił najmłodszy uczeń Jubilatki - mgr H. Pustkowski oraz przedstawiciel młodzieży i Koła Polonistów przy U.Ł. stud. A.Krysińska. Podziękowanie Jubilatki za wyrazy uznania, przywiązania i hołdu zamknęło uroczystość.

*

* *

Poświęcona prof. S.Skwarczyńskiej Seria XX "Prac Polonistycznych" liczy 311 s. i obejmuje następujące rozprawy:

W cz. I:

- A.Kowalska - O pierwszym dwudziestoleciu "Prac Polonistycznych";
- M.Jasińska - Stefania Skwarczyńska jako teoretyk literatury;
- W.Lipiec - Problematyka dramatu w pracach Stefanii Skwarczyńskiej oraz
Wykaz prac Stefanii Skwarczyńskiej, obejmujący prace opublikowane w latach 1925-1964 (S.67-83).

Cz. II:

- H.Buddensieg - Der Dichter des Dichters. Erfahrungen beim Übertragen von Dichtungen;
- K.Budzyk - Sytuacja "Malwiny" w powieściopisarstwie polskim;

- J.Garbaczowska - Ze stosunku Wacława Berenta do pisarzy współczesnych i do twórczości własnej (według listów pisarza);
- Marian Golias - Narodziny gramatyki;
- Piotr Grzegorzczak - Pseudotołstojana polskie;
- R.Jakobson - Szczupak po polsku;
- M.Janion - Badania komparatystyczne a problemy genezy literackiej;
- B.Kielski - Z zagadnień stylistyki porównawczej;
- J.Kleiner - Trzy studia. Ze spuścizny rękopiśmiennej Juliusza Kleinerja podał do druku J.Starnawski;
- K.Kupisz - O polskich przekładach sonetu VIII Luizy Labé;
- H.Markiewicz - Tytuły Żeromskiego;
- J.Mayer - O autorstwie jednego wiersza z cyklu "Polenlieder";
- J.Nowak-Dłużewski - O włoskich źródłach Oświecenia w Polsce i na Węgrzech;
- W.Ostrowski - "Tajny agent" J.Conrada jako powieść kryminalna;
- S.Pigoń - Głosy do związku przyjaźni S.Żeromskiego z E.Abramowskim;
- M.Romankówna - Normy gramatyki łacińskiej jako środek archaizacji języka polskiego w noweli H.Sienkiewicza "Niewola tatarska";
- T.Sivert - Olizarowski i jego patriotyczna liryka emigracyjna;
- Z.Stieber - Problem pochodzenia i rozwoju polskiego języka literackiego w świetle nowych prac dialektologicznych;
- Z.Szmydtowa - O miejsce dla La Fontaine'a;
- J.Trzynadłowski - Sztuka pamiętnikarska Jana Chryzostoma Paska
- W.Weintraub - Dwa "Paryże";
- A.Will - Polska i Polacy w wiedeńskiej komedii ludowej J.A.Gleicha;
- M.Żmigrodzka - Autobiografistka Orzeszkowej.

*

* * *

Zeszyty Naukowe U.Ł. Seria I, z.43 zawierają przede wszystkim rozprawy najbliższych współpracowników i uczniów Jubilatki, które z braku miejsca nie zmieściły się w "Pracach Polonistycznych". Weszły do nich również rozprawy innych pracowników Wydziału Filologicznego U.Ł., zgłoszone w późniejszym terminie, ku czci S.Skwarczyńskiej.

Kolejność rozpraw jest następująca:

Dedykacja redaktora Zeszytów prof. S.Kawyna

- M.Kofta - Genologiczne badania Stefani Skwarczyńskiej a niektóre aspekty komparatystyki
- L.Budrecki - Wypowiedzenie autorskie (dwa rozumienia terminu)
- J.Rozental - Kształtowanie stylu wypowiedzi w dramatach S.Wyspiańskiego według wzorów obcych
- S.Kaszyński - Epilog do "Tragedii Eumenesa" Tadeusza Rittnera
- K.Kupisz - Jeszcze o "Przepióreczce" S.Żeromskiego
- T.Cieślikowska - Kilka problemów współczesnej powieści (Z dyskusji nad "nouveau roman")
- H.Pustkowski - Lingwistyczne interpretacje niektórych wierszy Mirona Białoszewskiego
- E.Wróblewska - Dwa studia lasu: "Zielona godzina" Leśmiana i "Trudny las" Karpowicza
- A.Starzycki - Moralista doby bez kształtu
- B.W.Lewicki - Formuła struktury estetycznej filmu
- P.Wert - Z zagadnień tworzywa słownego i jego form podawczych w widowisku telewizyjnym
- E.Siemińska - Karola Irzykowskiego "Elementy kinowe u Słowackiego"
- J.Starnawski - Mickiewicz w oczach poetów słowiańskich
- M.Olechnowicz - Elementy białoruskie w pieśni polskiej pierwszej połowy wieku XIX
- A.Will - Prawda o Polsce w powieściach historycznych Heleny Wachsmuth
- T.Cieślikowska - Powstanie i rozwój Katedry Teorii Literatury Uniwersytetu Łódzkiego

(stała pozycja Zeszytów) Publikacje pracowników Wydziału Filologicznego U.Ł. w r. 1964.

* * *

Ponadto z okazji jubileuszu Katedra Teorii Literatury oraz Biblioteka U.Ł. zorganizowała w hallu Biblioteki wystawę 40-lecia twórczości prof. Stefani Skwarczyńskiej; wystawa ta w kilku działach (teoria literatury, historia literatury, teatrologia, publicystyka, prace redakcyjne itp.) prezentuje wybrane pozycje Jubilatki.

* * *

Warto jeszcze odnotować, że z jubileuszem zbiegło się wydanie przez Instytut Wydawniczy PAX tomu III Wstępu do nauki o literaturze S. Skwarczyńskiej. Tom nosi podtytuł: Cz. V. Rodzaj literacki. A. Ogólna problematyka genologii.

Składa się na niego 8 rozdziałów

- I. Stanowisko genologii w nauce o literaturze
- II. Pregenologiczne trudności i decyzje
- III. Przedmioty genologiczne: rodzaje, gatunki, odmiany. Sposób ich istnienia i ich charakter
- IV. Rodzaje i gatunki w konkretnym utworze językowym
- V. Problematyka tzw. życia rodzajów literackich
- VI. Pojęcia genologiczne
- VII. Nazwy genologiczne
- VIII. Zagadnienia systematyki genologicznej.

2. OCENA WYDAWNICTWA "BIBLIOTEKA NARODOWA"

Posiedzenie Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk z dn. 13 listopada 1965 r. poświęcone było ocenie wydawnictwa "Biblioteka Narodowa". Członkom Komitetu rozesłano uprzednio sprawozdanie z dotychczasowej działalności wydawniczej Serii I BN (zob. Biuletyn Polonistyczny, zesz. 24, s. 124-133) oraz plan wydawniczy na najbliższe lata, przy czym dla większej przejrzystości wykaz tytułów poszczególnych tomów u-